

9. Volby

Politika je společností dlouhodobě vnímána jako především mužská záležitost, ve volených funkcích převažují muži. Důvodem je, že ženy musí překonávat zakořeněnou nedůvěru ve své schopnosti i skutečnost, že jsou vytížené péčí o rodinu a domácnost. Působení žen v politice, kde se rozhoduje o životě a směřování celé společnosti, umožňuje zohlednit další pohledy a životní zkušenosti.

Volby do zastupitelstev krajů 2016

Při prvních volbách do krajských zastupitelstev v roce 2000 kandidovalo 476 kandidátů, z toho bylo 21,0 % žen. Výrazně narostl počet kandidátů v roce 2012, kdy celkový počet kandidátů vzrostl proti roku 2000 o 78,0 %, počet žen o 148,0 %. Ženy tvořily 30 % z celkového počtu kandidátů. Při následujících volbách v roce 2016 se mírně snížil celkový počet kandidátů i zastoupení žen.

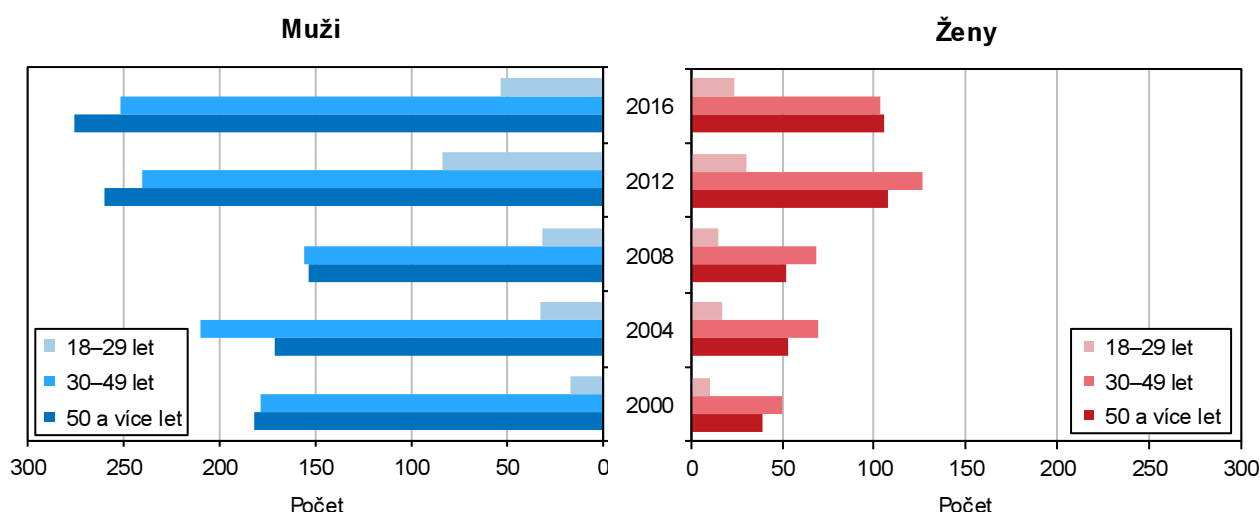
V zastupitelstvu kraje podíl žen neustále roste, od roku 2008 ženy tvoří pětinu, v roce 2016 dokonce více než pětinu zastupitelů. Hodnotíme-li úspěšnost jako podíl zvolených na celkovém počtu kandidátů daného pohlaví, pak u mužů je tento podíl výrazně vyšší, pohybuje se mezi 6,0 až 11,2 %. U žen je interval 3,0 až 6,7 %.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do zastupitelstev krajů podle pohlaví

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
2016	812	233	28,7	45	10	22,2	5,5	6,0	4,3
2012	847	248	29,3	45	9	20,0	5,3	6,0	3,6
2008	474	134	28,3	45	9	20,0	9,5	10,6	6,7
2004	553	140	25,3	45	6	13,3	8,1	9,4	4,3
2000	476	100	21,0	45	3	6,7	9,5	11,2	3,0

Při volbách v roce 2000 byli na kandidátních listinách nejčastěji zastoupeni muži ve věku 50 a více let. V následujících volbách v letech 2004 a 2008 převládali muži ve věku 30-49 let, v roce 2012 a 2016 opět muži ve věku 50 a více let. U žen byla tato věková skupina nejpočetnější pouze v roce 2016, v předchozích volbách to byly kandidátky ve věku 30-49 let.

Kandidáti podle pohlaví a věku ve volbách do zastupitelstev krajů

Ve věku 18-29 let převyšovaly ženy 10% podíl na počtu kandidátek ve všech letech, u mužů to bylo pouze v roce 2012, kdy podíl dosáhl 14,2 %. V roce 2016 byl průměrný věk kandidujících mužů 47,75 let, žen 47,0 let. Obě hodnoty jsou mírně nad republikovým průměrem (47,01, u žen 46,59 let). U zvolených mužů byla v roce

2000 nejpočetnější skupina 30-49 let, v roce 2006 skupina 50 a více let. U žen v obou letech převládala skupina 30-49 let. U zastupitelů byl průměrný věk mužů (51,0 let) mírně vyšší než na úrovni republiky, u žen (50,0 let) to bylo mírně pod republikovou hodnotou.

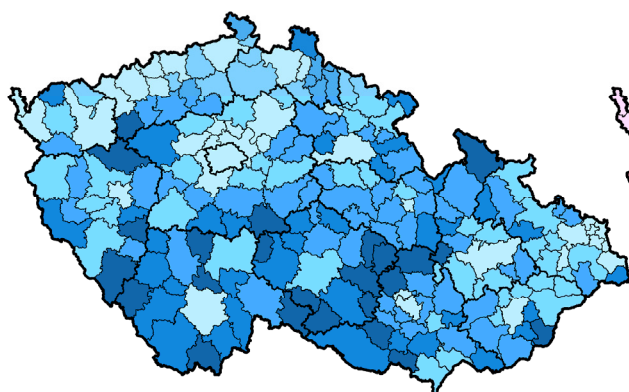
Volby do zastupitelstev obcí 2018

V komunálních volbách dosáhl počet kandidátů nejvyššího počtu v roce 2014, kdy kandidovalo 13,9 tis. kandidátů, z toho 4,3 tis. žen. V následujících volbách v roce 2018 počet kandidátů mírně klesl. Stejný vývoj byl zjištěn rovněž u kandidujících žen, jejich zastoupení v celkovém počtu kandidátů se nezměnilo, zůstalo na úrovni 31,3 %. Proti výsledkům z roku 2006 se podíl žen zvýšil o 3,7 procentního bodu.

Také v obecních zastupitelstvech vzrostlo zastoupení žen, od roku 2014 převyšuje jednu čtvrtinu. V komunálních volbách v roce 2018 představovalo 25,7 % a při porovnání s výsledky za ostatní kraje je tento podíl třetí nejnižší, stejně jako podíl žen na kandidátních listinách. Mezi kraji se zastoupení žen v obecních zastupitelstvech pohybuje v rozmezí do 23,4 % (Kraj Vysočina) po Ústecký kraj (31,6 %).

Kandidáti podle pohlaví a SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018
(včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

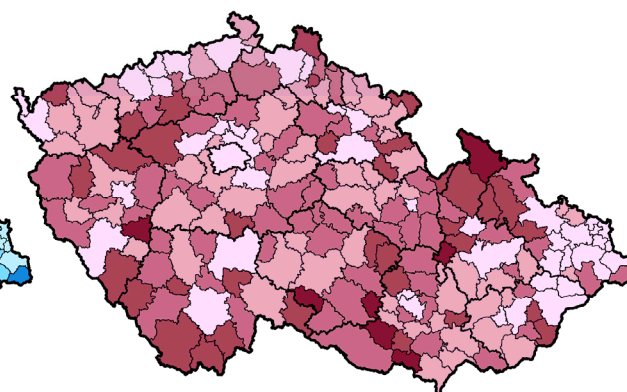
Muži

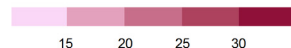
na 1 000 obyvatel stejného pohlaví a věku 18 a více let (k 31. 12. 2018)

Ženy

na 1 000 obyvatel stejného pohlaví a věku 18 a více let (k 31. 12. 2018)

Zdroj: ČSÚ

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
2018	13 131	4 115	31,3	3 403	876	25,7	25,9	28,0	21,3
2014	13 858	4 334	31,3	3 401	863	25,4	24,5	26,6	19,9
2010	13 411	4 035	30,1	3 382	828	24,5	25,2	27,2	20,5
2006	11 885	3 289	27,7	3 406	798	23,4	28,7	30,3	24,3

Kromě roku 2010, kdy byl u mužů zhruba stejný podíl kandidátů ve věku 30-39 a 40-49 let, byli vždy nejpočetnější kandidáti ve věku 40-49 let, a to u mužů i žen. Přitom zastoupení kandidátů této věkové skupiny neustále rostlo. V roce 2018 se u mužů přiblížilo těsně pod hranici 30 %, u žen ji mírně převýšilo. Mírně se snížil podíl kandidátů ve věku 18-29, značně však vzrostl podíl kandidátů 60 a víceletých. V roce 2018 přesáhl hranici 17 %. Proti roku 2010 byl v roce 2018 nárůst u mužů o 4,3 a u žen o 4,9 procentního bodu.

Ve struktuře zvolených zastupitelů mají převahu ti ve věku 40-49 let, jejich podíl přesahuje 30 %. Za nimi se řadí zastupitelé ve věku 50-59 let. Ze srovnání výsledků z roku 2010 a 2018 je zřejmý pokles zastoupení

u zastupitelů do 40 let a naopak nárůst u zastupitelů ve věku 60 a více let. V roce 2018 představovalo 12,0 %, u mužů i u žen.

Průměrný věk kandidáta i zvoleného zastupitele byl u mužů 46,0 let, u žen činil průměrný věk kandidátky 46,3 let a zastupitelky 46,8 let. Ve srovnání s Českou republikou byli kandidující i zvolení muži o rok mladší, kandidující ženy o 0,3 roku mladší a zvolené ženy byly stejně staré.

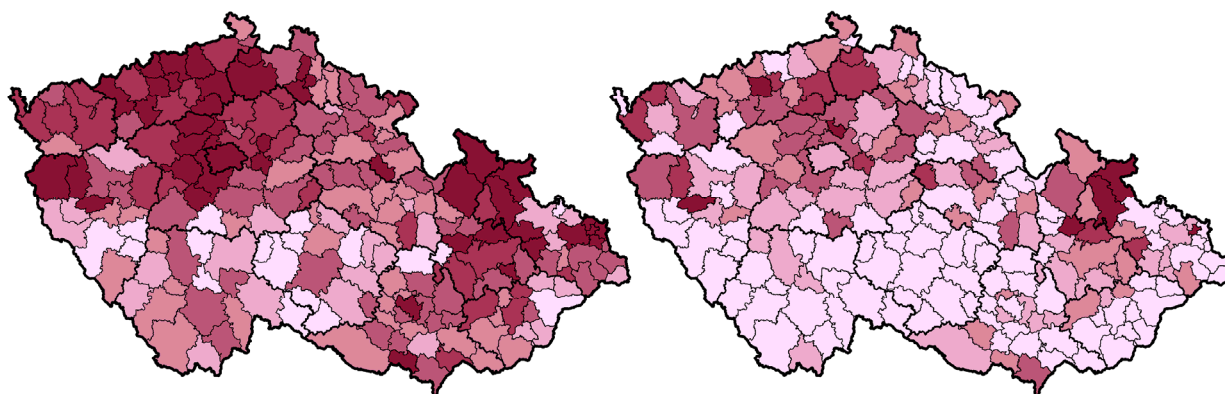
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v říjnu 2018

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Celkem	13 131	4 115	31,3	3 403	876	25,7	25,9	28,0	21,3
v tom ve věku									
18–29 let	1 322	388	29,3	172	40	23,3	13,0	14,1	10,3
30–39 let	2 921	897	30,7	765	170	22,2	26,2	29,4	19,0
40–49 let	3 937	1 254	31,9	1 201	309	25,7	30,5	33,2	24,6
50–59 let	2 656	858	32,3	857	252	29,4	32,3	33,6	29,4
60 a více let	2 295	718	31,3	408	105	25,7	17,8	19,2	14,6

Podíl žen mezi kandidáty a zvolenými zastupiteli podle SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018 (včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

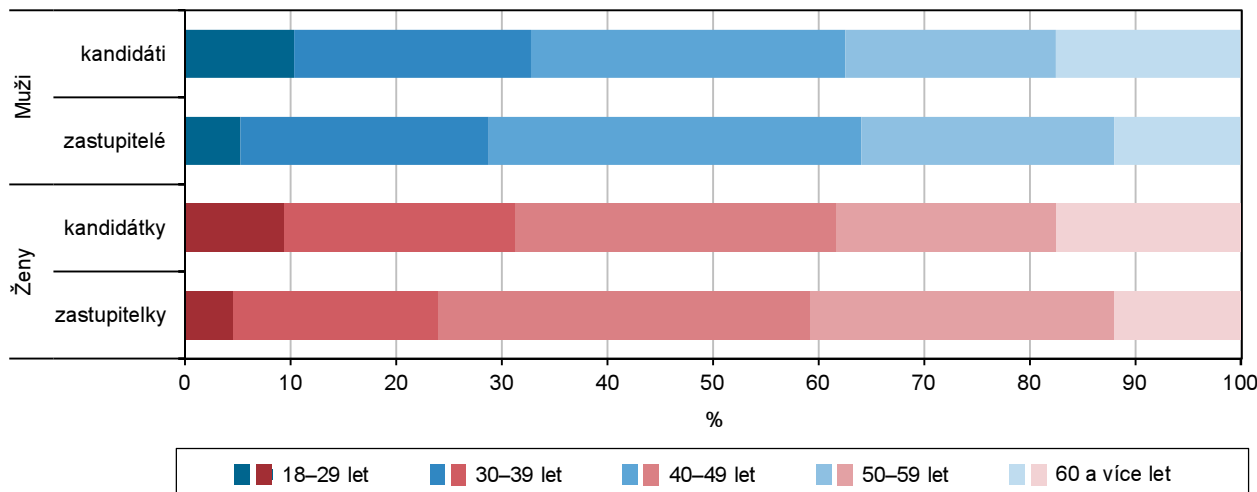
Kandidáti

Zastupitelé

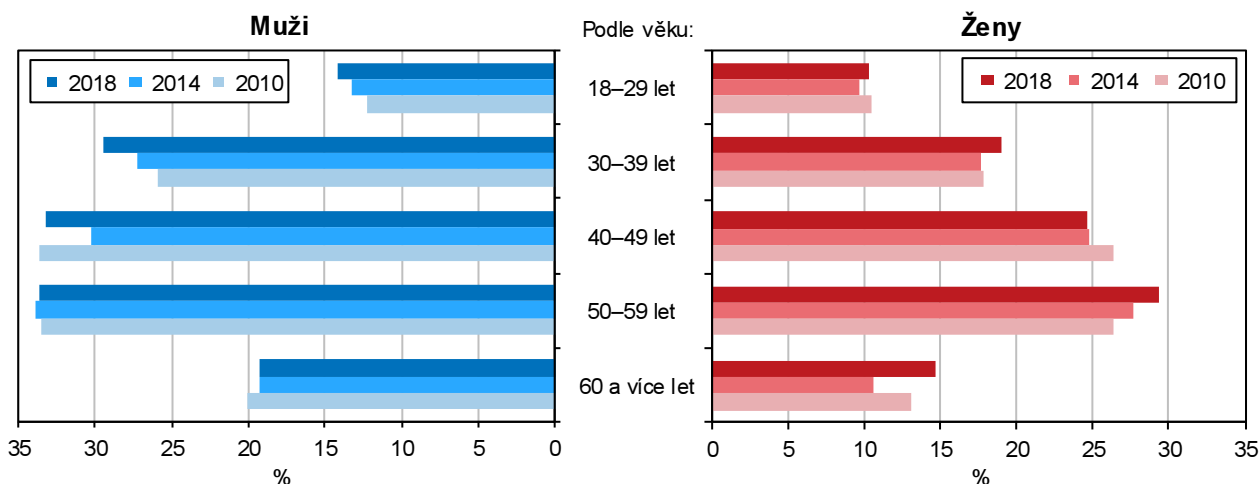

Zdroj: ČSÚ

Kandidáti a zvolení zastupitelé podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018

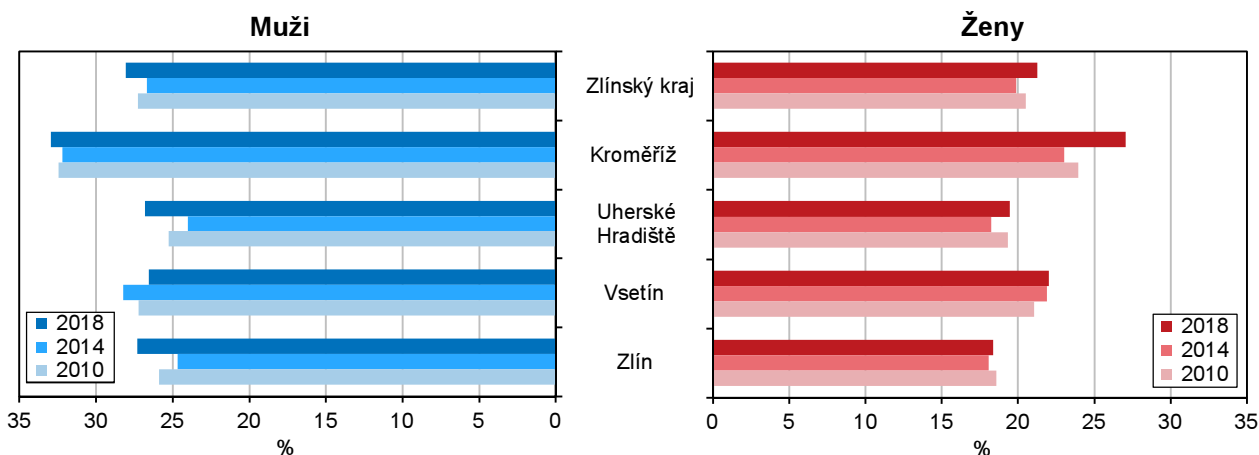

Zvolení zastupitelé na počtu kandidátů podle pohlaví a věku ve volbách do obecních zastupitelstev

Úspěšnost kandidátů v roce 2014, kdy výrazně proti volbám v roce 2010 narostl počet kandidátů, značně klesla, v roce 2018, po poklesu počtu kandidátů, se opět zvýšila, dokonce nad úroveň roku 2010. Ve všech letech je však úspěšnost žen výrazně nižší než mužů. V roce 2018 byla u mužů 28,0 %, u žen 21,3 %. Vzhledem k věkovému složení zvolených zastupitelů je zřejmé, že nejvíce úspěšní byli kandidáti ve věku 50-59 a 40-49 let, a to u obou pohlaví. V roce 2018 byla úspěšnost žen v těchto dvou věkových skupinách o 4,3 a 4,6 procentního bodu nižší než u mužů. Největší rozdíl byl zjištěn ve věkové skupině 30-36, a to 10,4 procentních bodů

Zvolení zastupitelé na počtu kandidátů podle pohlaví a okresů ve volbách do obecních zastupitelstev

V okresech kraje také lépe uspěli kandidáti - muži, nejvýraznější rozdíl proti ženám byl zjištěn v okrese Zlín v roce 2018, kdy úspěšnost u mužů dosáhla 27,3 %, zatímco žen 18,4 %. V předcházejících volbách v roce 2014 a 2010 byl nejvýraznější rozdíl v okrese Kroměříž, a to i přesto, že právě v tomto okrese byl podíl kandidujících i zvolených žen nejvyšší ze všech okresů.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a okresů v říjnu 2018

Kraj, okresy	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Zlínský kraj	13 131	4 115	31,3	3 403	876	25,7	25,9	28,0	21,3
Kroměříž	2 551	872	34,2	789	236	29,9	30,9	32,9	27,1
Uherské Hradiště	3 647	1 139	31,2	894	222	24,8	24,5	26,8	19,5
Vsetín	2 988	853	28,5	755	188	24,9	25,3	26,6	22,0
Zlín	3 945	1 251	31,7	965	230	23,8	24,5	27,3	18,4

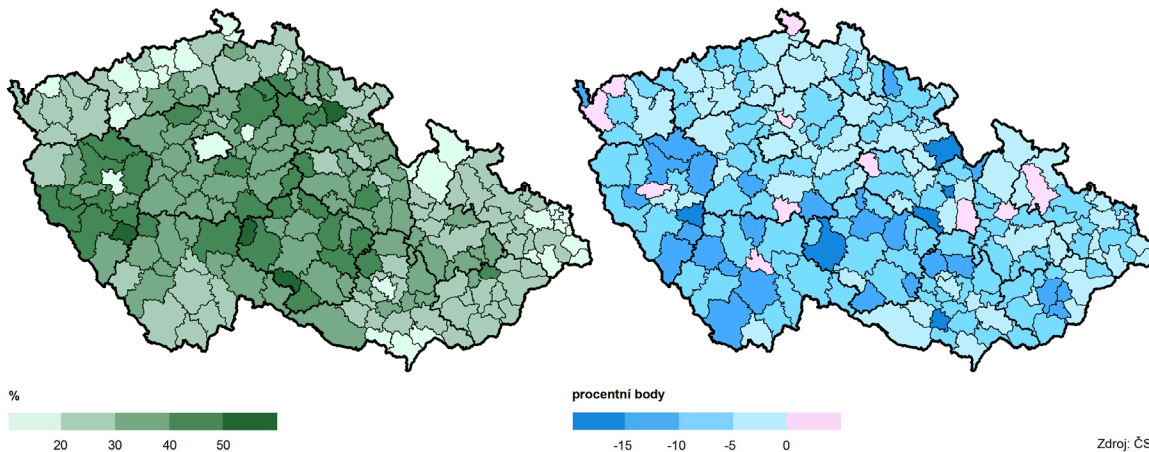

V rámci kraje byly ženy mezi kandidáty nejvíce zastoupeny ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Bystřice pod Hostýnem, Kroměříž, Zlín a Vizovice, kde tvořily více než třetinu kandidátů. Z těchto správních obvodů pouze u prvních dvou jmenovaných přesáhl podíl žen ve zvolených zastupitelstvech 30% hranici. Naopak nejmenší je tento podíl ve správním obvodu Luhačovice (21,3 %).

Úspěšnost kandidátů celkem a rozdíl v pohlaví podle SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018
(podíl zvolených zastupitelů na počtu kandidátů stejného pohlaví; včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

Celkem

Úspěšnost žen v porovnání s úspěšností mužů

Zdroj: ČSÚ

Pokud bychom hodnotili úspěšnost mužů a žen ve volbách pouze na základě velikosti podílu zvolených na celkovém počtu kandidátů, byl by tento podíl ovlivněn rozdílným počtem kandidátů, kteří se ucházeli o 1 místo zastupitele. Ten se v jednotlivých správních obvodech kraje pohyboval od 2,5 až po 4,9 kandidátů. Proto budeme posuzovat rozdíl v úspěšnosti mezi muži a ženami, tedy jak je podíl zvolených mužů ze všech kandidujících mužů vyšší než podíl zvolených žen z kandidujících žen. Nejvyšší je tento rozdíl ve správních obvodech Zlín, Vizovice a Luhačovice, kde přesahuje 7 p.b. Naopak nejmenší ve správním obvodu Otrokovice (2,9 p.b.).

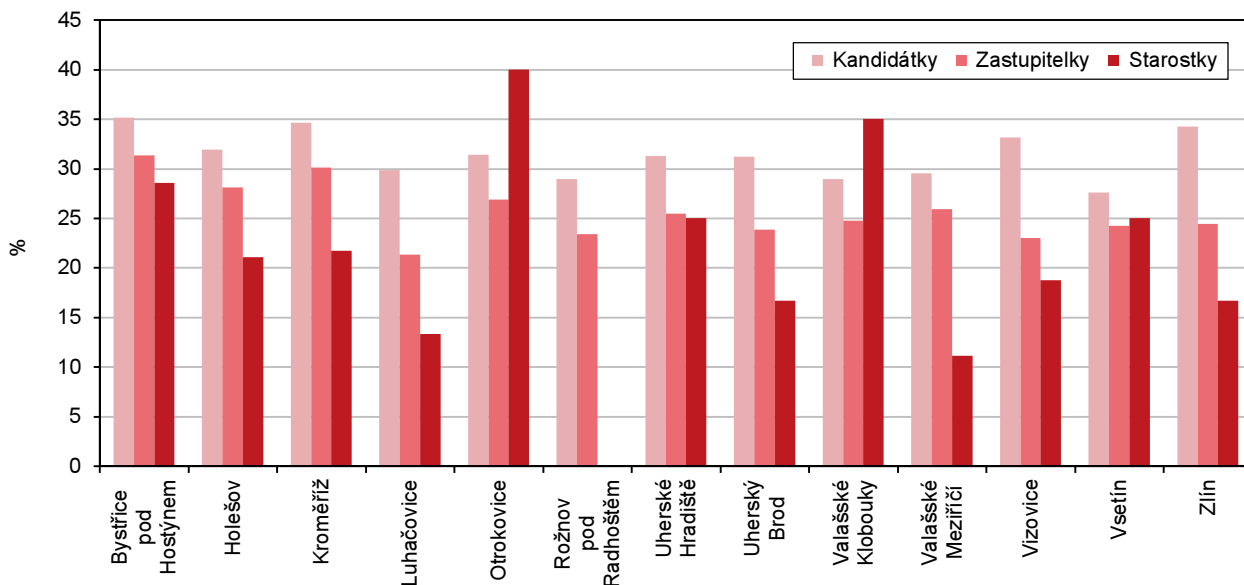
Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a správních obvodů obcí s rozšířenou působností v říjnu 2018

Kraj, SO ORP	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/ kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		ženy/muži v %	celkem	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Zlínský kraj	13 131	4 115	31,3	3 403	876	25,7	34,7	25,9	21,3
Bystřice pod Hostýnem	373	131	35,1	150	47	31,3	45,6	40,2	35,9
Holešov	498	159	31,9	171	48	28,1	39,0	34,3	30,2
Kroměříž	1 680	582	34,6	468	141	30,1	43,1	27,9	24,2
Luhačovice	610	182	29,8	155	33	21,3	27,0	25,4	18,1
Otrokovice	659	207	31,4	134	36	26,9	36,7	20,3	17,4
Rožnov pod Radhoštěm	618	179	29,0	137	32	23,4	30,5	22,2	17,9
Uherské Hradiště	2 356	736	31,2	558	142	25,4	34,1	23,7	19,3
Uherský Brod	1 291	403	31,2	336	80	23,8	31,3	26,0	19,9
Valašské Klobouky	888	257	28,9	218	54	24,8	32,9	24,5	21,0
Valašské Meziříčí	878	259	29,5	224	58	25,9	34,9	25,5	22,4
Vizovice	607	201	33,1	148	34	23,0	29,8	24,4	16,9
Vsetín	1 447	399	27,6	376	91	24,2	31,9	26,0	22,8
Zlín	1 226	420	34,3	328	80	24,4	32,3	26,8	19,0

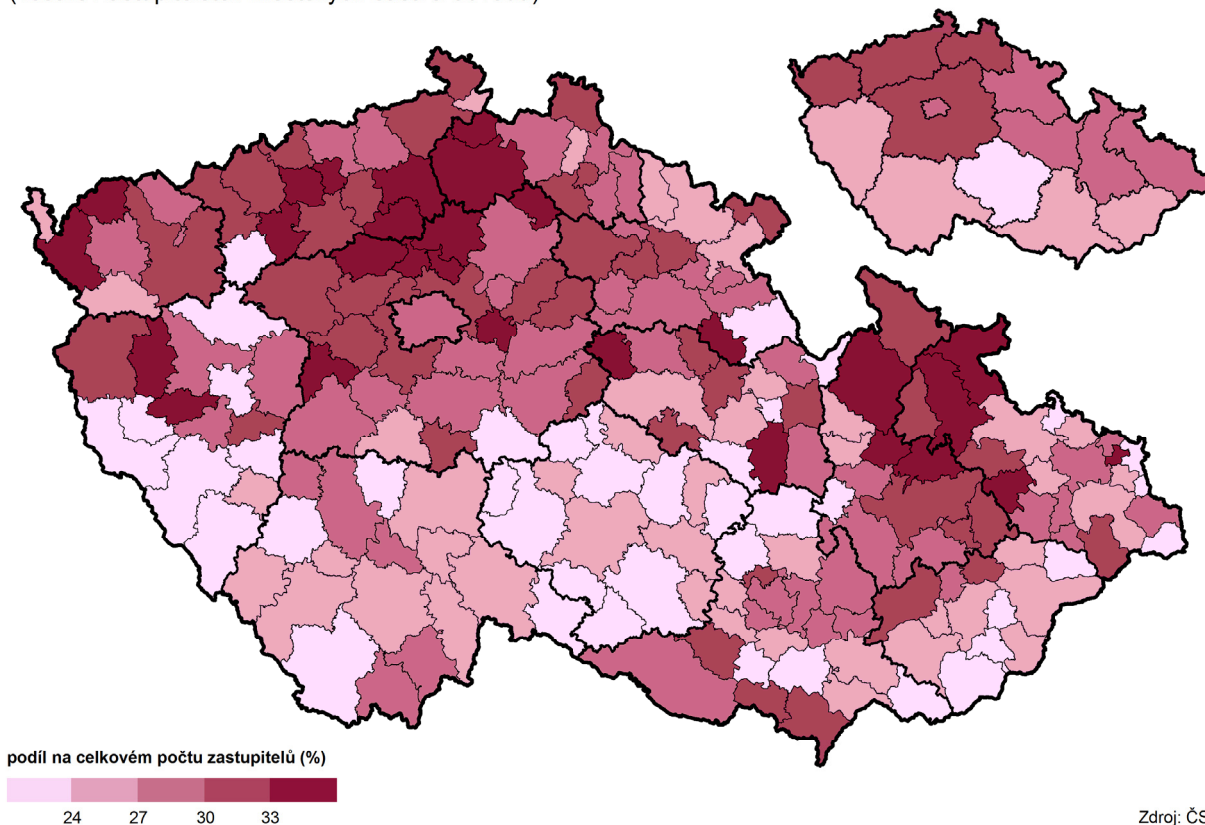
V čele 66 obcí z celkového počtu 307 obcí kraje stojí starostka. To představuje 21,5 %. Vyšší než tento krajský podíl je ve správních obvodech Otrokovice (40,0 %), Valašské Klobouky (35,0 %), Bystřice pod Hostýnem (28,6 %), Uherské Hradiště a Vsetín (stejně 25,0 %) a Kroměříž (21,7 %). Naproti tomu ve správním obvodu Rožnov pod Radhoštěm ze všech 9 obcí nemá starostku ani jedna.

Podíl žen mezi kandidáty, zvolenými zastupiteli a zvolenými starosty ve volbách do obecních zastupitelstev podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v říjnu 2018

Pramen: ČSÚ, Krajský úřad Zlínského kraje

Ženy mezi zvolenými zastupiteli podle SO ORP a krajů ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018 (včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

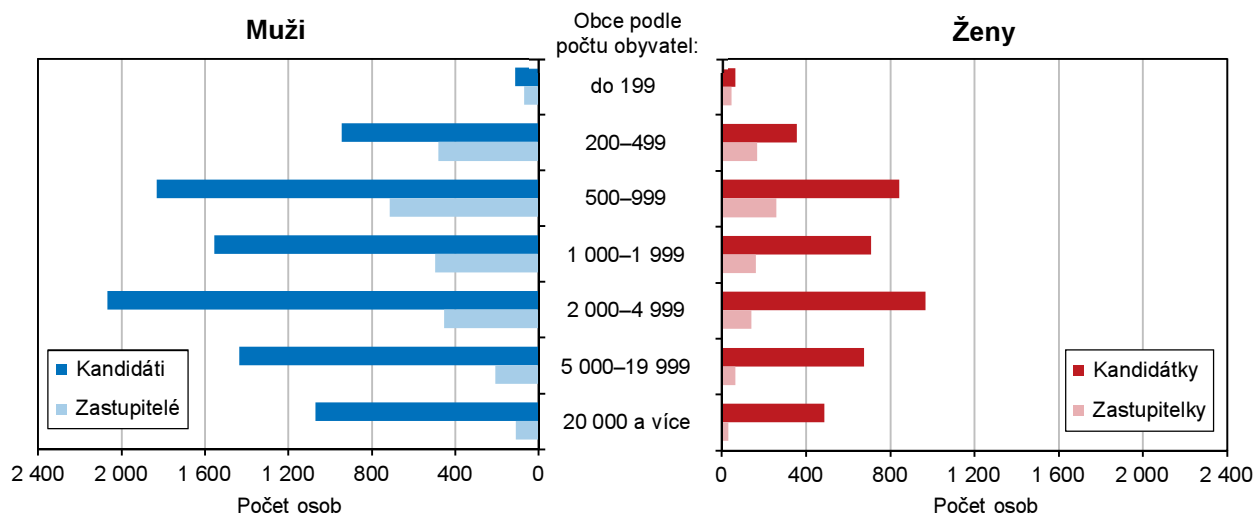
V nejmenších obcích do 199 obyvatel, které tvoří 5 % obcí kraje, bylo zastoupení žen v kandidátech i zastupitelích nejvyšší (37,2 % a 40,2 %). Z celkového počtu kandidujících žen bylo zvoleno 70,1 %, zatímco v případě mužů to bylo 61,9 %. Ženy byly tedy úspěšnější než muži, ale pouze v této velikostní skupině obcí, v ostatních skupinách obcí byli úspěšnější muži. Nejvýraznější rozdíl byl zjištěn ve skupině obcí s 1 000 až 1 999 obyvateli (8,9 procentního bodu) a s 500-999 obyvateli (8,1 procentního bodu). Naopak nejmenší rozdíl byl zjištěn v obcích s 20 000 až 49 999 obyvateli, a to 2,0 p.b.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a velikostních skupin obcí v říjnu 2018

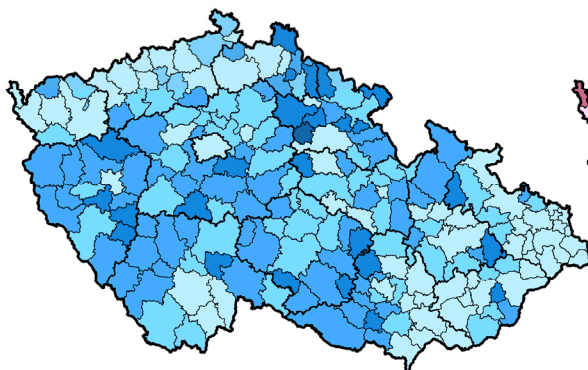
	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé			Zvolení zastupitelé/kandidáti (%)		
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy		celkem	mezi muži	mezi ženami
		počet	v %		počet	v %			
Zlínský kraj	13 131	4 115	31,3	3 403	876	25,7	25,9	28,0	21,3
v tom podle velikosti obce									
do 199 obyvatel	180	67	37,2	117	47	40,2	65,0	61,9	70,1
200–499 obyvatel	1 303	358	27,5	649	168	25,9	49,8	50,9	46,9
500–999 obyvatel	2 677	845	31,6	973	260	26,7	36,3	38,9	30,8
1 000–1 999 obyvatel	2 265	710	31,3	658	163	24,8	29,1	31,8	23,0
2 000–4 999 obyvatel	3 038	970	31,9	594	142	23,9	19,6	21,9	14,6
5 000–19 999 obyvatel	2 110	676	32,0	271	64	23,6	12,8	14,4	9,5
20 000–49 999 obyvatel	1 082	330	30,5	100	26	26,0	9,2	9,8	7,9
50 000 a více obyvatel	476	159	33,4	41	6	14,6	8,6	11,0	3,8

Kandidáti a zvolení zastupitelé podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018

Kandidáti bez politické příslušnosti podle pohlaví a SO ORP ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018 (včetně zastupitelstev městských částí a obvodů)

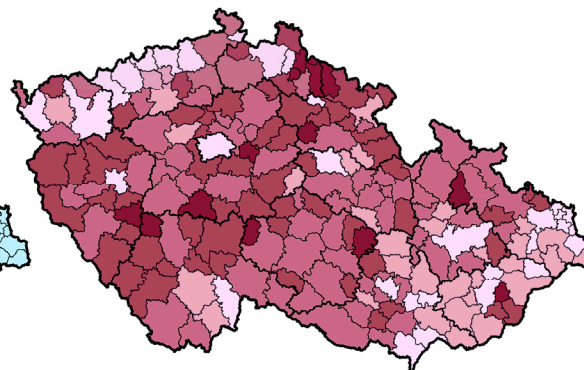
Muži

podíl na počtu kandidátů stejného pohlaví (%)

82 87 91 95

Ženy

podíl na počtu kandidátů stejného pohlaví (%)

82 87 91 95

Zdroj: ČSÚ

Rozhodující význam při komunálních volbách v roce 2018 měli kandidáti bez politické příslušnosti. Kromě Rožnova pod Radhoštěm představovali ve všech správních obvodech více než tři čtvrtiny kandidátů daného pohlaví, a to v případě mužů i žen. U mužů byla 90% hranice překročena pouze v SO ORP Vizovice, u žen kromě Vizovic i ve správních obvodech Valašské Klobouky a Luhačovice.

Ve správním obvodu Rožnov pod Radhoštěm představoval podíl kandidátů s příslušností k politické straně na kandidátech stejného pohlaví 26,9 % (muži) a 25,7 % (ženy). Následovaly v případě mužů správní obvody Otrokovice a Zlín, v případě žen Bystřice pod Hostýnem a Zlín.

Kandidáti a zvolení zastupitelé ve volbách do obecních zastupitelstev podle pohlaví a věku v říjnu 2018

na 1 000 obyvatel daného pohlaví a věku

	Platní kandidáti			Zvolení zastupitelé		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Celkem 18+	27,3	38,7	16,6	7,1	10,9	3,5
v tom ve věku						
18–29 let	17,1	23,4	10,3	2,2	3,3	1,1
30–39 let	36,4	48,3	23,3	9,5	14,2	4,4
40–49 let	43,6	58,0	28,5	13,3	19,3	7,0
50–59 let	34,9	46,9	22,6	11,2	15,8	6,7
60 a více let	14,7	23,7	8,0	2,6	4,6	1,2

Největší zapojení obyvatel do voleb, vyjádřeno počtem kandidátů připadajících na obyvatele dle pohlaví, bylo zjištěno ve správních obvodech Valašské Klobouky, Vizovice a Luhačovice. U mužů v těchto správních obvodech připadlo na 1000 obyvatel více než 50 kandidátů.

U žen se k těmto správním obvodům s nejvyšším zapojením obyvatel na volnách řadí i Bystřice pod Hostýnem, hodnoty jsou však nižší než u mužů, přesahují 20 %.

Kandidáti a zvolení zastupitelé podle pohlaví a velikostních skupin obcí ve volbách do obecních zastupitelstev v říjnu 2018

